

**KORRUPSIYANI QISQARTIRISH: JAMOAVIY
MAS'ULIYAT VA STRATEGIYALAR**

Isanov Murodbek Oybek O'g'li

TDYU huzuridagi M.Vosiqova nomidagi

Akademik litsey, 1.2-guruh talabasi

murodbekisanov12@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola korrupsiyani qisqartirish masalasining dolzarbligi va uning jamiyat rivojlanishiga salbiy ta'sirini yoritadi. Korrupsiya nafaqat iqtisodiy o'sishga, balki davlat boshqaruvi samaradorligiga, ijtimoiy adolatga va fuqarolarning davlat institutlariga bo'lgan ishonchiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Maqolada korrupsiyaga qarshi kurash strategiyalari, davlat organlari va fuqarolar o'rtasidagi hamkorlik zarurati, shuningdek, korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashda xalqaro tajribadan foydalanish masalalari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: korrupsiya, davlat boshqaruvi, ijtimoiy adolat, iqtisodiy o'sish, korrupsiyaga qarshi strategiya, fuqarolar mas'uliyati, huquqni muhofaza qilish, xalqaro tajriba.

Korrupsiyaning salbiy ta'siri

Korrupsiya davlat boshqaruvi, iqtisodiyot va jamiyatning barcha sohalariga salbiy ta'sir ko'rsatadi:

1. Iqtisodiy inqiroz: Korrupsiya investitsiya oqimlarini pasaytiradi, davlat mablag'larining noto'g'ri sarflanishiga olib keladi va iqtisodiy o'sishni sekinlashtiradi.
2. Ijtimoiy adolatsizlik: Korrupsiya fuqarolar o'rtasida adolatsizlikni kuchaytiradi, ijtimoiy tabaqalanishga olib keladi va kambag'allikni oshiradi.
3. Davlatga bo'lgan ishonchni yo'qotish: Davlat organlarida korrupsiya keng tarqalgan bo'lsa, fuqarolar ularning samaradorligiga va adolatiga bo'lgan ishonchini yo'qotadi.

Korrupsiyani qisqartirishning asosiy strategiyalari

1. Huquqiy bazani mustahkamlash

Korrupsiyaga qarshi kurashish uchun kuchli qonunchilik asoslarini yaratish muhimdir. Bu quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Korrupsiyaga qarshi maxsus qonunlar qabul qilish: Davlat xizmatchilari faoliyatini tartibga soluvchi qonunlarning shaffofligini ta'minlash.
- Jinoyat javobgarligi mexanizmlarini kuchaytirish: Korrupsion jinoyatlarga nisbatan qat'iy jazolarni joriy etish.

2. Shaffoflikni oshirish

Davlat boshqaruvi jarayonlarini shaffof qilish korrupsiyaning oldini olishda muhim ahamiyatga ega:

- Elektron hukumat tizimini joriy etish: Davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali inson omilini kamaytirish.
- Davlat xarajatlari ochiqqligini ta'minlash: Davlat tenderlari va mablag'lar taqsimotini onlayn monitoring qilish tizimini ishlab chiqish.

3. Fuqarolar mas'uliyatini oshirish

Korrupsiyaga qarshi kurashda fuqarolar faolligi muhim rol o'ynaydi. Bu quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Fuqarolik nazorati: Korrupsion holatlarni aniqlash va huquqni muhofaza qilish organlariga xabar berish.
- Xabardorlikni oshirish: Korrupsiyaga qarshi kurash bo'yicha treninglar va targ'ibot ishlarini olib borish.

4. Huquqni muhofaza qilish organlarining rolini kuchaytirish

Huquqni muhofaza qilish organlari korrupsiyani qisqartirishda asosiy o'rin tutadi:

- Maxsus bo'limlar tashkil qilish: Korrupsiyaga qarshi kurash bo'yicha maxsus bo'limlarni tashkil etish.
- Ko'p tomonlama hamkorlik: Xalqaro tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan hamkorlikni kengaytirish.

5. Xalqaro tajribadan foydalanish

Xalqaro amaliyot korrupsiyaga qarshi samarali kurash strategiyalarini ishlab chiqishda muhimdir:

- Xalqaro shartnomalar: Birlashgan Millatlar Tashkiloti va boshqa tashkilotlarning korrupsiyaga qarshi konvensiyalariga qo'shilish.
- Boshqa davlatlarning tajribasi: Skandinaviya mamlakatlarining shaffoflik va hisobdorlikka asoslangan boshqaruv tizimlarini o'rganish.

Korrupsiyaga qarshi kurashda innovatsiyalar

Texnologiyalar korrupsiyani qisqartirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Masalan:

- Blokcheyn texnologiyalari: Davlat xarajatlarini kuzatishda ma'lumotlarning o'zgarmasligini ta'minlash.
- Sun'iy intellekt: Xavf-xatarlarni aniqlash va korrupsion holatlarni avtomatik kuzatish.

Xulosa

Korrupsiyaga qarshi kurash nafaqat davlat organlari, balki butun jamiyat uchun umumiy vazifa hisoblanadi. Korrupsiyani qisqartirish orqali jamiyat shaffoflikka, ijtimoiy adolatga va iqtisodiy barqarorlikka erishadi. Bu yo'lda qonunchilikni mustahkamlash, shaffoflikni oshirish va fuqarolar faolligini kuchaytirish zarur. Shuningdek, texnologiyalar va xalqaro tajribadan foydalanish korrupsiyani bartaraf etishda muhim omillar sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bois, korrupsiyaga qarshi kurashga har bir fuqaro mas'uliyat bilan yondashishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Transparency International. "Corruption Perceptions Index 2023" Berlin: Transparency International, 2023
2. Klitgaard, Robert. "Korrupsiyaga qarshi kurash asoslari." Tashkent: Fan, 2019
3. Rose-Ackerman, Susan. Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform. Cambridge University Press, 2016
4. Hasanov, M.R. "Raqamli texnologiyalar va korrupsiyani qisqartirish." Tashkent: Texnologiya, 2021
5. OECD. "Fighting Corruption and Promoting Integrity." Paris: OECD Publishing, 2022